

Finnan uudet tuulet 2020

TOIMIJAHAKU

TEOSAVAIN

RAJAUSTARPEET

HAKUEHDOTUKSET

Piia Naukkarinen, tietoasiantuntija, 8.9.2020, Kirjastokuvailuryhmien kokous

- Toimijahaku ja -toiminnallisuudet
- Rajaustarpeet käyttöliittymissä
- Teosavain
- Tulossa: ontologioihin perustuvat hakuehdotukset
- Muut kysymykset

- Näytetäänkö kaikkien organisaatioiden omat toimijatiedot **Finna.fissä** aineistosivulla?
- Lateraalilinkityksen parantaminen tunnisteiden avulla.
- Eri organisaatioille on tehty erilaisia toiminnallisuuksia liittyen toimijahakuun:
- Toimijahaku
- Toimijasivu
- Toimijatiedot hakutulossivulla (kavi)
- Tunnisteisiin perustuva haku ja linkitys
- → tarvitaan yhtenäistämistä *ylläpidettävyyden* vuoksi

Nykytilanne 1/4

- KAVIn omassa näkymässä toimijatiedot esitetään hakutulossivulla,
 - ei erillistä toimijahakua
 - Toimijatietueiden avulla saman henkilön teokset saadaan linkitettyä oikein → osuvammat hakutulokset.
- KAVIn hakutulos toimijatiedoilla

Ville Salminen

Ville Salminen

Henkilö

näyttelijä (47)
ohjaaja (39)
lavastaja (27)
käsikirjoittaja (18)
rakennelmat (10)
std. (6)
järjestäjä (5)
spk. (2)

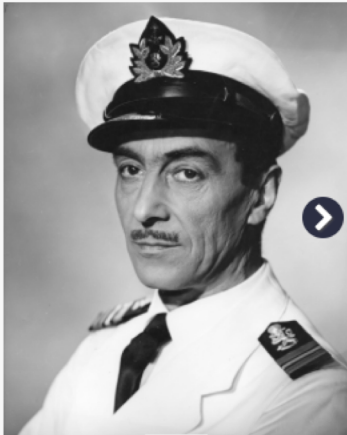
LISÄÄ ▾

Syntymäaika 02.10.1908

Syntymäpaikka Maarianhamina
ka

Kuolinaika 28.11.1992

Kuolinpaikka Portugali

1 / 79
Kapteeniluutnantti berli (Ville Salminen).

LISÄÄ ▾

RAJAA HAKUA

Näytetään 1–20 / 94 →

Relevanssi ▾ 20 ▾

Verkossa saatavilla 36

Aineistotyyppi ↑

▼ Elokuva 94
Pitkä elok... 76
Lyhytelok... 12

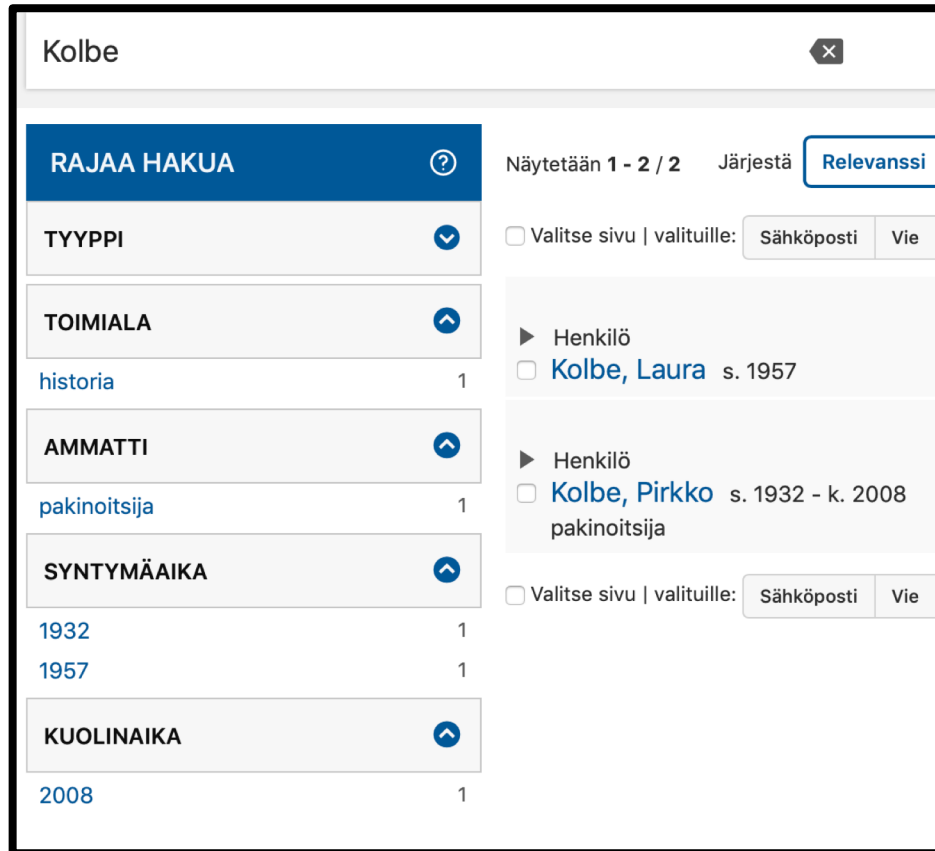

Kauhis Veera eli Ballaadi Saimaalta

Pitkä elokuva
Valmistumisvuosi: 1950
Laji: fiktio
Maa: Suomi

• Ville Salminen, Ohjaaja
• Suomen Filmitoiminta SF Oy, Tuotanto

- Kansalliskirjaston näkymässä on erillinen toimijahaku:
<https://kansalliskirjasto.finna.fi/Authority/Home>.
- Toimijatiedot esitetään omalla sivullaan
- Hakutulosta voi rajata esim. syntymäajan perusteella.

The screenshot shows a search results page for 'Kolbe' on the FINNA platform. The page is titled 'Kolbe' and includes a search bar with a close button. Below the search bar, there are several filter sections:

- RAJAA HAKUA** (Filter search) with a help icon.
- TYYPPI** (Type) with a dropdown arrow.
- TOIMIALA** (Field) with an upward arrow and a list of results: 'historia' (1).
- AMMATTI** (Profession) with an upward arrow and a list of results: 'pakinoitsija' (1).
- SYNTYMÄAIKA** (Date of birth) with an upward arrow and a list of results: '1932' (1) and '1957' (1).
- KUOLINAIKA** (Date of death) with an upward arrow and a list of results: '2008' (1).

On the right side of the page, there are options for sorting and displaying results:

- Näytetään 1 - 2 / 2 (Showing 1 - 2 / 2)
- Järjestä (Sort) with a dropdown menu set to 'Relevanssi' (Relevance).
- Valitse sivu | valituille: (Select page | selected for): Sähköposti (Email) and Vie (Export).
- Two result entries are visible, each starting with a right-pointing triangle and the word 'Henkilö' (Person):
 - Henkilö **Kolbe, Laura** s. 1957
 - Henkilö **Kolbe, Pirkko** s. 1932 - k. 2008 pakinoitsija
- Below the results, there are options for displaying results: Valitse sivu | valituille: Sähköposti (Email) and Vie (Export).

- Toimijasivulla esitetään toimijaan liittyvät aineistot jaettuna
 - toimijan *luomiin* aineistoihin ja
 - aineistoihin, joissa toimija on aiheena.
- Jos metatiedot mahdollistavat, hienovaraisempi jako otetaan suunnitteluun.

Henkilö

Kilpi, Eeva

kirjailija

Tekijänä

132 teoksessa

Aiheena

21 teoksessa

Syntymäaika

1928

Syntymäpaikka

Hiitola, Suomi

Ammatti

kirjailija

Muut nimimuodot

Eyah Kılıpi (1928-)

Tunnisteet

0000000081866658 (isni)

Tekijänä (132)

Aiheena (21)

Näytetään 1 - 21 / Näytä hakutuloksena (21)

► Välirauha, ikävöinnin aika

■ Kirja Kilpi, Eeva
2012

- AHAA-arkistojen toimijatiedot tullaan näyttämään finna.fissä aineistosivulla (ks. seuraava kalvo).
- Finna.fissä pystytään parantamaan etenkin sisäisiin linkityksiin liittyviä hakutuloksia jonkin verran olemassa olevien auktorisoivien toimijatietojen avulla (tulossa).

Eeva Kilven kirjeet (1948-1984)

Arkisto sisältää Eeva Kilven käymiä kirjeenvaihtoja useiden suomalaisten kanssa.

Arkistonmuodostaja Kilpi, Eeva [Näytä lisätiedot](#) ▼
Kirjoittaja Kilpi, Eeva [Sulje lisätiedot](#) ▲

Eeva Kilpi, omaa sukua Salo, syntyi vuonna 1928 Hiitolassa, Raivattalan kylässä, Laatokan Karjalassa. Raivattalan lammen rantatöyräälle rakennetussa talossa asui nelihenkinen perhe: isä oli puutavarakauppias, äiti hoiti kotia, ja lapsia oli kaksi: Eeva ja Ritva. Kolmas tytär, Marja, syntyi sotien jälkeen.

Muut nimet Eeva Salo (1928 - 1949)
Eeva Karin Kilpi (1949 - ei tiedossa)

Syntymäaika 18.2.1928

Syntymäpaikka [Hiitola, Karjala](#)

Ammatti englannin opettaja
kirjailija

Liittyvät paikat [Imatra](#)
[Helsinki](#)

Liittyvät toimijat [Suomen PEN](#)
[Aleksandr Solzenitsyn](#)
[Ellen Thesleff](#)
[Mikko Kilpi](#)

Laajuus 0,08 hyllymetriä
186 sivua

Aiheet [kirjeet](#)
[yksityisarkisto](#)

Ajallinen kattavuus 1948 - 1984

[▲ Sulje lisätiedot](#)

Arkiston tuomat tiedot pääsrajoituksista

Käytettävissä seuraaviin tarkoituksiin (aineistotieto)

- Tieteellinen tutkimus
- Historiallinen tutkimus (esim. sukututkimus)
- Oikeusvaateen laatiminen, esittäminen tai puolustaminen
- Journalistiset tarkoitukset

FINNA

- Musiikkiaineiston kuvailussa käytetyt kentät
- 046 Erikoiskoodattu julkaisuaika (= teoksen luomisaika), [marc21](#)
- 382 esityskokoonpano, [marc21](#)

Trio in Es für Klavier, Klarinette u Trio" KV 498

Triot, piano, klarinetti, alttoviulu, KV498, Es-duuri

 Nuotti

Mozart, Wolfgang Amadeus, säveltäjä.

Bärenreiter cop. 1987.

► NÄYTÄ MUUT VERSIOT (12)

Genre	triot stemmat partituurit
Ulkoasu	1 partituuri (28 sivua) 3 stemmaa
Kieli	ei kielellistä sisältöä, sovel
Huomautukset	Soitinnus: Piano, klarinetti Lisäpainokset: 6. Auflage Lisäpainoksessa ISMN.
Julkaisija	Kassel : Bärenreiter cop. 1
Luokitus	Muut kolmen soittimen ko siblcs Sib Mo3
Lisätiedot	Mozart ; herausgegeben v
esityskokoonpano	klarinetti alttoviulu piano
Luontipaikka	Itävalta

- Kuinka paljon erilaisia esiintymiskokoonpanoja on?
 - kolme soitinta yhdellä rajauksella?
 - Esiintymiskokoonpanon lisäys haunkohdistuskenttiin ja tarkennettuun hakuun haettavaksi?
- Keskusteluaihe!

- Teosavain on otettu käyttöön [Finnassa 6.2.2020](#)
- Organisaatiot saavat halutessaan ottaa käyttöön omissa näkymissään
 - Mahdollista näyttää tietuesivun välilehdissä tai Katso myös-komponentin tilalla
- Teosavaimia muodostetaan MARC21-, QDC-, LIDO- ja FORWARD-tietueille
 - indeksikenttä `work_keys_str_mv`

Teosavainten tyypit

Uniform Title (UT)

- Yhtenäistetty nimeke
- Vain Marc21-tietueista

Author + Title (AT)

- Avain muodostettu **tekijän** ja **nimekkeen** yhdistelmällä

Uniform title (UT)

Marc21-kentät

- [130anp](#) PK yhtenäistetty nimeke
- [730anp](#) LS yhtenäistetty nimeke

Tekijän osa A

1. [100ab](#) pk henkilön nimi
2. [110ab](#) pk yhteisön nimi
3. [111ac](#) pk kokouksen nimi
4. [700ab](#) ls henkilön nimi
5. [710ab](#) ls yhteisön nimi
6. [711ab](#) ls kokouksen nimi

MARC21-tietueissa kenttää etsitään listatussa järjestyksessä. Avaimeen otetaan ensimmäinen löytynyt.

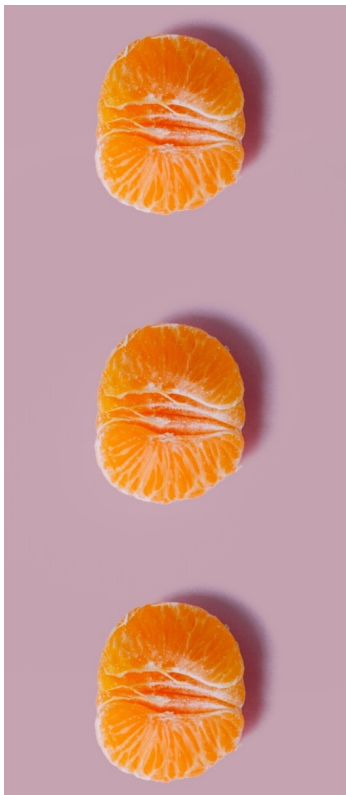
Teoksen osa T

- [240anpmr](#) yhtenäistetty nimeke
- [245abn](#) nimeke ja vastuullisuusmerkinnät
- [246abn](#) muut nimekkeet
- [247abn](#) aikaisempi nimeke

MARC21-tietueissa kaikista löytyneistä muodostetaan oma avain.

Lisäksi Marc21-tietueissa muodostetaan avaimet oheisten kenttien mahdollisista vastinpareista kentässä **880** (tiedot vaihtoehtoisella kirjaimistolla)

Avainten normalisointi

- Nimekkeistä jätetään pois mahdollisen ohitusindikaattorin määrittelemä alkuosa
- Tehdään Unicode-normalisointi NFKC-muotoon
- Foldataan diakriitit ym. skandeja lukuunottamatta (ks. <https://github.com/NatLibFi/RecordManager/blob/master/src/RecordManager/Base/Utils/MetadataUtils.php>, \$foldingTable)
- Poistetaan välimerkit ja välilyönnit
- Muutetaan kaikki pieniksi kirjaimiksi

Nyt otetaan osakentät \$ab:

- Tulisi ottaa mukaan myös \$c, koska se on useammin käytetty kuin \$b. Esimerkki: 100 \$a Kustaa \$b III, \$c Ruotsin kuningas.
- \$d (elinvuodet) erottaa samannimisiä tekijöitä toisistaan, mutta sen näyttämisessä paikallisissa näkymissä oli monenlaisia ongelmia joten ehkä se ei ole nyt ajankohtainen (<https://foorumi.kiwi.fi/t/100d-ja-100e-tietueeseen-nakyviin/218/10?u=erkki3>)
- ***Finnan kehityksen kommentti:*** Tekijäosa ei esiinny ilman nimekettä. Virheellisen osuman mahdollisuus pieni. Muokataan, jos tulee esimerkkejä virheistä.

Nyt otetaan 240anmr, mukaan myös:

- \$p "teoksen osan nimi", voi esiintyä ilman n-osakenttää. Esim. |a Unustatud rahvad. |p Karjala saatus (<https://uniarts.finna.fi/Record/arsca.46292#details>)
- \$g "muut tiedot", erottaa teoksia toisistaan.
- On johdonmukaista, että kentät \$o (sovitus), \$l (kieli), \$s (versio) eivät ole mukana, sillä ne eivät erota teoksia vaan ekspressioita toisistaan.
- Kannattaisi jättää tästä 245\$b kokonaan pois, sillä siinä voi olla alanimeke, rinnakkaisnimeke tai kokonaan toinen teos. Siellä voi olla niin erilaisia tietoja, että sen mukaan otto hajottaa teosavaimet. 246-kentän mukana olo kattaa jo rinnakkaisnimekkeet.
- ***Finnan kehityksen kommentti: 240p otettiin mukaan esimerkkitapauksen myötä, 240 g-lisätietokenttä ongelmallinen, voi vähentää osumia epätarkkuuden takia (voi sisältää mitä vain mitä ei ole muissa kentissä)***

Kehitysehdotuksia 3: Analyttiset lisäkirjaukset

Analyttiset lisäkirjaukset eli 700 jossa 2-indikaattori on "2" (tai löytyy osakenttä \$t):

- Tästä pitäisi ottaa koko teosavain, eli tällaisesta kentästä 700ab tekijään ja loput kentät nimekkeeseen siten, että 700\$t vastaa 240\$a kenttää, ja muut osakentät ovat samoja eli 700tnmrpg = 240anmrpg .
- HUOM: Nämä kirjaukset ovat eri teoksia kuin 100/24x, joten olisi hyvä jos näitä haettaisiin klikkaamalla "Sisältö/kappaleet"-tabin teosnimekkeitä. Jos nämä kirjaukset otetaan mukaan (teosavain1 OR teosavain2 OR...) -tyyppisiin hakuihin jossa klikkaaminen aiheuttaa tällaisen haun kaikilla tietueesta generoituvilla teosavaimille, lopputulos voi olla posketon määrä tietueita koska siinä voi olla kaikkien CD-boksin teosten kaikki versiot.
- Hyvin merkittävä puute teosavaimessa on edelleen se, että se ei poimi teosten analyttisiä lisäkirjauksia 700-kentistä. Sen sijaan se kyllä poimii analyttiset lisäkirjaukset 730-kentistä.
- ***Finnan kehityksen kommentti: Analyttisiin kenttiin palattava erikseen, vaatisi vaikutusten arviointia.***

- Nyt otetaan 130an, pitäisi ottaa myös \$p (teoksen osan nimi).
- Tulisi ottaa myös lisäkirjaus 730\$anp.
- ***Finnan kehityksen kommentti: 130p ja 730anp otettiin mukaan, sillä löytyi esimerkkejä ongelmatapauksista.***

Lopuksi

- Kehitysehdotuksia varten toivotaan konkreettisia esimerkkejä ongelmatapauksista jatkokehitystä varten
 - Kehitysehdotukset voi laittaa finna-postiin
- Koitetaan välttää sitä, että yksittäisen tietueen avainten määrä räjähtää käsiin. Jos riittävän hyvä tulos saavutetaan olemassa olevilla avaimilla, ei kannata lisätä enempää
- Teosavaimen kehityksessä on tasapainoiltava useiden metadataformaattien kanssa, joten 100% tarkkuutta ei saavuteta

- Tällä hetkellä kehitettävänä ja testauksessa Kansalliskirjaston aineistoilla
 - Nyt testataan alakäsitteet, ohjaustermit ja sulkutarkenteita sisältävät termit.
- Mahdollista tulevaisuudessa kehittää myös muita ontologioita hyödyntäväksi

Hakuehdotusesimerkkejä 1/2

kurkku

✕ Kaikki osumat ▾

Q+ Tarkennettu haku

Kirjaston kokoelmat ?

RAJAA HAKUA ?

Näytetään 1 - 20 / 9 396 →

Järjestä

Relevanssi ▾

Tuloksia sivulla

20 ▾

- Verkossa saatavilla 2 194
- Lainattavissa tai paikalliskäytössä 7 399

Vinkki: Saitko epätasällisiä hakutuloksia? Hakusanallesi 'kurkku' on useita eri merkityksiä: kurkku (ruumiinosat), kurkku (vihannekset)

Oliko vinkki 'kurkku (ruumiinosat)' hyödyllinen?

Anna palautetta

Hakuehdotusesimerkkejä 2/2

Näytetään 1 - 20 / 705 744 → Järjestä **Relevanssi** ▼ Tul...

03 **Tarkoititko:** näyte » näytt + , näytä + , näyt +

35

Vinkki: Kokeile hakea myös sanalla 'näytteet'

"afganistanin sota"

✕ Kaikki osumat ▼

Q+ Tarkennettu haku

Kirjaston kokoelmat ?

RAJAA HAKUA ?

Näytetään 1 - 20 / 977 →

Järjestä **Relevanssi** ▼

Tuloksia sivulla

20 ▼

Verkossa saatavilla 122

Lainattavissa tai paikalliskäytössä 780

Vinkki: Saitko epätasällisiä hakutuloksia? Hakusanallesi 'afganistanin sota' on useita eri merkityksiä: Afganistanin sota (1979-1989), Afganistanin sota (2001-)

- Hakuehdotukset tässä perustuvat YSOon.
- Käyttöönoton jälkeen kysytään palautetta käyttäjiltä (käyttöliittymässä).
- Lisäksi analysoidaan klikkaukset yhdistäen ne saatuun palautteeseen.
- Näiden tulosten perusteella säädetään ehdotuksia vielä paremmiksi eli paremmin käyttäjiä palveleviksi.
- Testattavissa [testiympäristössä](#)

- Voisiko Finnassa näytettävät kentät mieltä kokonaisvaltaisesti?
 - Tietuesivujen yhtenäistäminen eri formaattien välillä suunnitelmissa.
- Voisiko Finnaan pääsyllä motivoida museoita ja arkistoja yhtenäistämään kuvailua?
- Teosavain on hyvä väliaikaisratkaisu ennen kuin teosten kuvailu saadaan käyntiin: teosavain kannustaa kuvailijoita merkitsemään teosviittauksia jokaiseen bibliografiseen tietueeseen.

Kiitos!

Finna-posti@helsinki.fi

-

Kansalliskirjasto

Kirjastoverkkopalvelut

#Finnafi

[Facebook.com/finnapalvelu](https://www.facebook.com/finnapalvelu)

[Twitter.com/finnafi](https://twitter.com/finnafi)

[Instagram.com/finna.fi](https://www.instagram.com/finna.fi)

[finnafi](https://www.youtube.com/finnafi)